

№ 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – 2012. – Вип. 31. – С. 69–76.

References

1. Dichkivska, I. M. (2004). Innovatsijni pedagogichni tekhnologii. Kiev. Akademiya, 218.
2. Zinkovsky, U. (2011). Visha osvita u vitchiznyukh systemach navchanny ta economic. Visha osvita, 9, 16–26.
3. Gusak, N. V. (2012). Realizatsiy poshukovykh modely na urokakh trudovogo navchanny v 5–6 klassakh. Naukoviy chasopis Nationalnogo pedagogichnogo universitetu imeni M. P. Dragomanova. Seriy №5. Pedagogichni nauki: realii ta perspektivu, 31, 76–81.
4. Bochar, I. I., Gevko, I. V. (2011). Usloviy intelektualnogo razvitiy uchenikov kak sostavlyushay uchebno-poznavatelnoy deytelnosti v protsesse ikh trudovoy podgotovki.

Naukovi zapisky Ternopil'skogo natsionalnogo pedagogichnogo universitetu imeni Volodimira Gnatuka. Seriy: Pedagogica, 3, 64–69.

5. Aleksuk, A. M. (1998). Pedagogika Vishoi osviti Ukraini. Istoriy. Teoriy. Kiev: Libid, 560.
6. Galperin, P. Y. (1971). Obuchenie i umstvennoe razvitiye. Materiali IV Vsesouznogo Obshestva psikhologov. Tbilisi: Akademiya, 19–24.
7. Slepkan, Z. I. (2000). Metodika navchanny matemat-ic. Kiev: Zodiak-EKO, 512.
8. Gumenuk, T. B. (2012). Realizatsiy metodu proektiv u processi pidgotovky maybutnih uchiteliv tekhnologiy. Naukoviy chasopis Natsionalnogo pedagogichnogo universitetu imeni M. P. Dragomanova. Seriy №5. Pedagogichni nauki: realii ta perspektivu, 31, 69–76.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук Цина А. Ю.
Дата надходження рукопису 23.02.2015*

Хлопов Андрій Михайлович, доцент, кандидат фізико-математичних наук, кафедра виробничо-інформаційних технологій та БЖД, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, вул. Остроградського, 2, Полтава, Україна, 36003
E-mail: khlopov2007@rambler.ru

УДК 37.091.26:331.45-053.5

DOI: 10.15587/2313-8416.2015.38981

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕГРАЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИЙ ПРОСТІР

© В. І. Цина

У статті розглядаються педагогічні технології інтеграції майбутніх педагогів в освітньо-професійний простір педагогічного ВНЗ на основі психолого-педагогічного проектування та відтворення оптимальних дій всіх учасників професійної підготовки, забезпечуючи переконливість пояснень і прогнозування інтеграції майбутніх педагогів в освітній простір, мінімізуючи несприятливі взаємовпливи індивідуальних проявів і освітнього простору на формування особистісно професійної зрілості майбутнього педагога

Ключові слова: освітньо-професійний простір, інтеграція, педагогічні технології

The article discusses the pedagogical technologies of future teachers' integration in the educational and professional environment of pedagogical University on the basis of psychological and pedagogical design and optimal playback of actions of all participants of professional training, providing a convincing explanation and predicting an integration of future teachers in the educational environment, minimizing the adverse influence of individual manifestations and educational environment on the formation of personal and professional maturity of future teachers

Keywords: educational and professional environment, integration, educational technology

1. Вступ

Сучасна традиційна вища педагогічна освіта з часів Я. А. Коменського дотепер залишається за принципами організації класно-урочною, хоча за своїми цілями, змістом, методами, засобами і формами організації навчання значно переважає свою початкову модель. Поява нових освітніх технологій істотно модернізує окремі складові традиційної освіти, не руйнуючи її основних принципів.

Педагогічні технології інтеграції майбутніх педагогів в освітньо професійний простір педагогічного ВНЗ передбачають психолого-педагогічне проектування та відтворення оптимальних дій всіх учасників професійної підготовки, забез-

печуючи переконливість пояснень і прогнозування інтеграції майбутніх педагогів в освітній простір, мінімізуючи несприятливі взаємовпливи індивідуальних проявів і освітнього простору на формування особистісно професійної зрілості майбутнього педагога.

2. Аналіз літературних даних і постановка проблеми

Ідея інтеграції, як об'єднання в одну систему запланованих результатів, укрупнення одиниць змісту освіти, групового навчання на основі моніторингу успішності процесу, була розроблена В. Гузеєвим у вигляді *інтегральної освітньої техно-*

логії [1]. Концептуальною основою тут виступає опора на потреби тих, хто навчається у самовиразі, самоствердженні та в успіхові.

Дидактична конструкція інтегральної технології ґрунтується на модульних технологіях, де мінімальною одиницею освітньо-професійної діяльності є заняття, а їх параметри визначаються рівнями поточних досягнень за такими рівнями: некомпетентний (відсутність мінімально необхідного рівню); мінімальний рівень досягнення запланованих освітніх результатів; рівень досягнень загального освітнього стандарту; просунутий рівень самовдосконалення.

Метою статті є інтеграція (поєднання, паралельне використання) ряду різних педагогічних мотехнологій з виховання, розвитку та навчання в практиці формування особистісно професійної зрілості майбутніх педагогів.

3. Педагогічні технології інтеграції майбутніх педагогів в освітньо професійний простір педагогічного ВНЗ

Концепція інтеграції майбутніх педагогів в освітньо-професійний простір ґрунтується на взаємодоповнюваності методичних традицій освітнього простору і індивідуально-гуманітарних способів пізнання особистості на засадах синергетичного підходу, який визначає закономірності самоорганізації індивідуальності майбутнього педагога та освітнього простору.

Науково-методичні основи групування педагогічних технологій інтеграції майбутнього педагога в освітній простір педагогічного ВНЗ визначаються нами за концептуальними засадами формування їхньої особистісної зрілості [2]. Перевірені часом і практикою різноконцептуальні теорії формування особистісної зрілості використані нами синергетично за ознакою їх переконливості в роз'ясненні її проявів та прогнозованості в тлумаченні шляхів її формування в майбутньому.

Структурування педагогічних технологій інтеграції майбутніх педагогів в освітній простір нами здійснено на засадах таких концепцій формування особистісної зрілості: еґо-теорії особистості Е. Еріксона, гуманістичного напрямку в теорії особистості А. Маслоу, соціокультурної теорії особистості К. Хорні, диспозиційної теорії особистості Г. Олпорта, когнітивної теорії особистості Дж. Келлі, гуманістичної теорії особистості Е. Фромма, феноменологічної теорії особистості К. Роджерса [2].

Формування готовності особистості рухатися ступінчасто, через поворотні кризи в напрямку до вищих стадій професійної компетентності (еґо-теорія особистості Е. Еріксона)

Вирішенню проблеми входження майбутніх педагогів в нові для них освітньо-професійні простори ступеневої вищої педагогічної освіти сприяє використання *технології вірогідної освіти* О. Лобка, яка надає допомогу в набутті здатності освоєння освітнього простору, заявляти про себе в ньому та вести з ним діалог [3].

Центр освітнього простору у вірогіднісній моделі не репродуктивні заняття, а заняття-події, на яких події освітньо-професійної діяльності можуть відбуватися або не відбуватися з певною долею вірогідності. Це означає перехід від освітньо-професійної зрілості, орієнтованої на тип «навченого фахівця» до нового її розуміння як орієнтації на майбутнього педагога, здатного мати в освітньому просторі свою власну авторську позицію, відмінну від інших.

Формування продуктивних орієнтацій характеру (незалежність, чесність, творчість, врівноваженість, спрямованість на соціальні вчинки), сприяючи самоусвідомленню свого «Я» в особистісно професійному призначенні (гуманістична теорія особистості Е. Фромма)

Одним із важливих завдань особистісного підходу *технологія педагогіки співробітництва* визначає формування у майбутніх учителів позитивної Я-концепції як системи уявлень особистості про саму себе, та основи внутрішнього стимулюючого механізму освітньо-професійної діяльності [4]. Позитивна Я-концепція визначається задоволеністю результатами своєї освітньо-професійної діяльності, усвідомленням власної значущості та здібностей у цій галузі, сприяючи тим самим успішності та ефективності професійно-педагогічної підготовки. Негативна ж Я-концепція заважає професійній підготовці, сприяє формуванню негативних особистісних якостей.

В орієнтації майбутнього педагога на своє Я, згідно *технології навчання на основі індивідуального стилю учіння* Є. Олександрової та М. Альшиної, зовнішньою ознакою стилю є самодостатність у самовизначенні і самореалізації, коли студент може висловити та відстояти свою думку або проект, спосіб розв'язку освітньо-професійного завдання [5].

Гнучке реагування на різні ситуації міжособистісної професійно-педагогічної взаємодії, підбираючи необхідні стратегії освітньо-професійної діяльності (соціокультурна теорія особистості К. Хорні). Зрілість міжособистісної освітньо-професійної взаємодії учасників професійної підготовки визначається *технологією вітагенної освіти* за рівнями їх співробітництва в досягненні спільних освітньо-професійних цілей: опікування, наставництва, партнерства, власне співробітництва та співдружності як найвищої форми співробітництва за об'єднання обома сторонами ділових, особистісних відносин на засадах співтворчості [6].

Формування конструктивних міжособистісних відносин, врівноваженості, реалістичності та самокритичності у сприйнятті себе і оточуючих (диспозиційна теорія особистості Г. Олпорта). За *технологією виховання в процесі навчання* Є. Славгородського, професійна підготовка повинна здійснюватися так, щоб майбутній педагог став розуміти себе і навколишній світ [7]. Розуміти так, щоб уміти спілкуватися і розуміти цінність іншого Я. Для цього у студента повинно бути право вибору вивчення того, що є найбільш оптимальним для його майбутньої професії. Викладач повинен за-

пропонувати майбутньому педагогові варіативність освітньо-професійної діяльності. Всі студенти різні і тут не повинно бути догматизму.

Оцінювання прогностичної ефективності своїх конструктів на підставі соціального досвіду інших людей (когнітивна теорія особистості Дж. Келлі). Складанню майбутніми педагогами власної програми особистісно професійного зростання на наступні етапи (фази) професійної підготовки з врахуванням отриманих освітньо-професійних результатів, сприяє оцінка їх освітньо-професійних досягнень за *технологією диференційованого навчання за інтересами* [8]. Пропонується комплексне внутрішнє оцінювання закладом освіти (підсумкові оцінки, портфель освітньо-професійних досягнень майбутнього педагога) і зовнішня державна підсумкова атестація. Така педагогічна атестація може доповнюватися спеціальними рекомендаціями ВНЗ щодо траєкторії подальшої професійної підготовки кожного майбутнього педагога.

Формування здатності до перегляду конструктів освітньо-професійної діяльності (когнітивна теорія особистості Дж. Келлі). Формування у майбутніх педагогів незалежності думок щодо способів вирішення завдань освітньо-професійної діяльності та готовності до їх зміни під впливом інших думок може бути сформована *технологією групової діяльності методом «Дельфі»* [9]. Незалежність думок забезпечується заборонаю учасникам групи зустрічатися та обмінюватися думками, надаючи можливість кожному члену групи незалежно та анонімно відповісти на запропонований перелік питань із розв'язуваної проблеми. Всі варіанти зібраних рішень інтегруються центром в підсумковий документ, з яким ознайомлюють всіх учасників групи, що сприяє зміні думок. Розглянуті кроки можуть повторюватися декілька разів до прийняття узгодженого з усіма учасниками групи рішення.

Формування репертуару ефективного виконання ролей освітньо-професійної діяльності (когнітивна теорія особистості Дж. Келлі). Започаткована ще Я. Коменським *традиційна система освіти* підпорядковує її великому завданню виховання людини. Серед дієвих засобів морального виховання ним визначені вправи в моральній поведінці без примусу, а на основі гарних прикладів, настанов, бесід та переконань.

Для ліквідації певних дезадаптивних проявів в освітньо-професійній діяльності майбутніх педагогів *технологією навчання осіб з ознаками обдарованості* пропонуються коригуючі програми для студентів, які мають емоційно-поведінкові труднощі інтеграції з освітнім простором педагогічного ВНЗ [10]. В них використовуються такі види вправ, як ролевий тюнінг, тренінг сенситивності, обговорення в малих групах, якими здійснюється поєднання пізнавальних компонентів з емоційними, спрямовуючи освітньо-професійну діяльність на обговорення цінностей і реалізацію особистості.

Формування розуміння інших людей в процесі освітньо-професійної взаємодії (когнітивна теорія особистості Дж. Келлі). Згідно *технології комунікативного навчання* формування у майбутніх педагогів розуміння інших людей може здійснюватися на засадах принципу мовленнєвої спрямованості професійної підготовки через спілкування [11]. Рольова організація навчального процесу здійснюється на основі відбору та організації навчального матеріалу дисциплін відповідно до освітньо-професійних ситуацій і проблем спілкування, які цікавлять майбутніх педагогів на кожному етапі їхньої професійної підготовки. Бажання до комунікації може з'явитися у студента лише в ситуації освітньо-професійної діяльності, яка його зацікавить. Таким чином формується особистісна орієнтація спілкування учасників освітньо-професійної діяльності, яка визначається її контекстом і є основою для взаємодії з іншими.

Формування правильного і безпристрасного сприйняття реальності, толерантного ставлення до проблем, що не мають однозначних рішень (гуманістичний напрям в теорії особистості А. Маслоу). Насичення змісту навчальних дисциплін різними формами діяльності, смисловими аспектами, такими, що не можуть бути зведені один до одного, сприяє, за *технологією діалогу культур*, формуванню у майбутніх педагогів діалогічної свідомості та мислення [12]. Діалог розуміється не як прояв протиріч, а співіснування та взаємодія з відпрацюванням особистістю своєї власної позиції, свого власного Я, дистанціюючись від позиції та Я інших. Створення ситуації діалогу передбачає визначення питань і проблем, які хвилюють майбутніх педагогів, перетворення навчального матеріалу в систему проблемно-конфліктних питань і задач, їх піднесення до «вічних» проблем людства, планування варіантів розвитку сюжетних ліній діалогу і способів взаємодії учасників дискусії. Майбутній педагог в навчальному діалозі опиняється в проміжку різних культур, доводячи власне бачення до вчинку.

Формування прийняття себе і інших такими як вони є (гуманістичний напрям в теорії особистості А. Маслоу). Співставлення інформації, ідей, думок і пропозицій за *технологією проведення дискусій* в формі діалогу, спору як засобів співставлення різних думок, сприяє здійсненню переходу від бажання висловити свою думку на стадії обговорення проблеми до розуміння та прийняття інтересів інших учасників дискусії на стадії консолідації думок та відпрацювання певних єдиних або компромісних позицій та рішень [8]. Формуванню прийняття себе і інших такими як вони є сприяє проявлення ставлення учасників дискусії до точок зору інших її учасників як таких, що заслуговують на повагу і розуміння.

Формування готовності до відхилення певних соціальних норм у разі необхідності (гуманістичний напрям в теорії особистості А. Маслоу). Самостійність особистості визначається *педагогічною технологією співробіт-*

ництва здатністю не підпорядковуватися безглуз- дим та нерозумним вимогам, йдучи в таких випад- ках на конфлікт, відстоювати себе, маючи та зберігаючи свою думку [4]. Свобода особистості, як одна з найвищих цінностей людини, визначаєть- ся відносною зовнішньою свободою від будь-якого зовнішнього гноблення та примусу на користь її внутрішньої свободи для самореалізації.

Професійна підготовка полягає в формуванні внутрішньої свободи майбутнього педагога від страху перед людьми та життям, від залежності від інших, від стереотипів мислення, маючи свою власну думку і погляди, від заздрощів, корисливості, власних агресивних устремлінь.

Центрованості на надособистісних про- блемах, які стоять вище за безпосередні пробле- ми особистості, усвідомленням компе-тентної освітньо-професійної діяльності призна-ченням свого життя (гуманістичний напрям в теорії особистості А. Маслоу) як провідного морального критерію, що визначає освітньо-професійних цін- ностей особистості, сприяє формування у май- бутнього педагога стійкого прагнення до освітньо- професійної діяльності та самоосвіти за *техно- логією «Екології та діалектики»* Л. Тарасова [13]. Вихідним принципом інтегративно-гуманітарного підходу цієї технології є вдосконалення та подача навчального матеріалу в напрямку цілісного ба- чення студентом майбутньої професійно- педагогічної діяльності та розуміння в ній свого місця і ролі шляхом надання навчальній інформації особистісної значущості. Майбутній педагог пови- нен стати тією особистістю, що зацікавлено вивчає майбутню професійну діяльність «зсередини» та усвідомлюючи себе її частиною.

Оптимізм у сприйнятті дійсності на заса- дах багатства суб'єктивного особистісного до- свіду (гуманістичний напрям в теорії особи- стості А. Маслоу). Визнання пріоритету загально- людських цінностей, спрямованість на збереження та виховання духовної культури виступає цільовою орієнтацією групи *технологій емоційно-образного виховання* Д. Кабалецького [14], В. Кірюшина [15], Б. Неменського [16]. Цілеспрямована ор- ганізація духовної освітньо-професійної діяльності майбутніх педагогів, формування досвіду естетич- них пережи-вань є завданням на порядок склад- нішим, ніж органі-зація практичної чи розумової діяльності студентів на заняттях.

Освітній простір педагогічного ВНЗ є про- стором розвитку загальної культури, де мистецтво розглядається як досвід відносин із зрілого сприй- няття та розуміння прекрасного, створення худож- ніх образів та передачі цього досвіду іншим.

Основою технології емоційно-образного ви- ховання є розвиток можливостей правої півкулі го- ловного мозку, яка є відповідальною за всю емоційну сферу особистості. Сприйняття художніх образів цієї частини мозку впливає на розвиток багатства суб'єктивних зорових та вербальних об- разів особистісного досвіду з опорою на наочно- образне мислення.

Формування вершинних переживань внас- лідок одержання позитивних результатів (гума- ністичний напрям в теорії особистості А. Маслоу). Формування особистісно професійної зрілості май- бутнього педагога може здійснюватися за *техно- логією проблемного навчання* як результат задово- лення потреби у розв'язанні проблеми, яка у нього виникла, будучи активним суб'єктом свого освітньо- професійного зростання [8]. Проблема мотивація освітньо-професійного зростання потребує рекон- струкції навчального матеріалу у певний ланцюг проблемних ситуацій. Проблема ситуація створює індивідуальний психологічний дискомфорт внаслідок інтелектуальних труднощів майбутніх учителів, сти- мулюючи цілеспрямований мисленнєвий пошук та- кими процедурами творчої діяльності як творча уява, генерація ідей, творча рефлексія та ін.

Формування прагнень допомоги іншим, по- чуттів братської любові до всього людства (гу- маністичний напрям в теорії особистості А. Маслоу). В сучасній *традиційній вищій педа- гогічній освіті* превалюють технології трансляційної парадигми представлення цілей професійно- педагогічної підготовки майбутнього педагога у ви- гляді набору запланованих державними освітніми стандартами якостей. Масова педагогічна освіта в Україні залишається «освітою знань», де інформо- ваність особистості суттєво переважає над її культу- рою та чуттєво емоційною сферою. Знання адресу- ються здебільшого розсудкові, а не її духовності та моральності.

Натомість за *гуманно-особистісною техно- логією В. О. Сухомлинського* процес професійної підготовки - це постійне духовне спілкування викла- дача зі студентом як із односторонцем, другом, спільне переживання з ним успіхів і невдач [17].

Формування готовності до глибоких між- особистісних взаємин зі здібними та талано-витими людьми, близькими до самоактуалізації, зберіга- ючи почуття емпатії до інших людей (гуманістич- ний напрям в теорії особистості А. Маслоу). Незалежність, автономність і само- стійність майбутніх вчителів *технологія педагогіки співробітництва* поєднує зі здатністю особистості притягати до себе людей та знаходити з ними спільну мову [4].

Цілісна професійно-педагогічна освіта спря- мована на створення спільного загалу всередині освітнього простору педагогічного ВНЗ і в освітньо- му середовищі навколо нього, зв'язати майбутніх педагогів з суспільним життям, яке оточує ВНЗ. Гло- бальною метою цілісної освіти є прагнення об'єднати майбутнього педагога зі світовим співтовариством.

Формування готовності до довготривалих та поступових освітньо-професійних змін, не вимагаючи від освітнього простору швидкого покращення(гуманістичний напрям в теорії особистості А. Маслоу). Підведення майбутніх педагогів до особистісно професійної зрілості визначається *технологією педагогіки співробіт- нництва* володінням викладачами мистецтвом три- валого переконання, демократичного діалогу [4].

Освіта є скритим та довготривалим процесом, і тому, всі учасники освітньо-професійної діяльності повинні проявляти проникненість, послідовність і терпіння у всіх навчальних і професійних ситуаціях.

Формування почуття самоприйняття, поваги та цінності інших (феноменологічний напрям в теорії особистості К. Роджерса). Необхідною умовою правильного формування особистості майбутнього педагога технологія *педагогіки співробітництва* визначає самоповагу, позитивне ставлення до себе та адекватну самооцінку. Особистісний підхід визначає необхідність вчити майбутніх учителів бачити особистість як у самому собі, так і в кожному учасникові освітньо-професійної діяльності, розвивати усвідомлення причетності до свого освітнього простру та соціального середовища.

Обрис розміщення учасників освітньо-професійної діяльності відносно один одного в освітньому просторі ВНЗ визначає, за *технологією педагогічної мізансцени групової діяльності*, характер відносин, що розвиваються і відтворюють їхні взаємовідносини [8]. Формуючі ці взаємовідносини, мізансцена виконує функцію виховання, свідомо вибудовуючи значущість розміщення учасників групової освітньо-професійної діяльності з метою проживання відносин один до одного.

5. Висновки

Педагогічні технології інтеграції особистості майбутнього педагога в освітньому просторі педагогічного ВНЗ визначені в проведеному дослідженні на засадах провідних концептуальних підходів, які довели за час свого існування ефективність у поясненні та прогнозуванні процесів формування зрілості особистості. Особистісні якості, професіоналізм викладацького складу педагогічного ВНЗ та володіння технікою суб'єкт-суб'єктної взаємодії з усіма учасниками освітньої діяльності визначатимуть ефективність застосування обґрунтованих педагогічних технологій у формуванні особистісно професійної зрілості майбутніх педагогів.

Література

1. Гузеев, В. В. Эффективные образовательные технологии : Интегральная и ТОГИС [Текст] / В. В. Гузеев. – М.: НИИ школьных технологий, 2006. – 208 с.
2. Хьелл, Л. Теории личности. [Текст] / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – СПб. : Питер, 2007. – 607 с.
3. Лобок, А. М. Вероятностный мир: опыт философ.-пед. хроник образоват. эксперимента [Текст] / А. М. Лобок. - Екатеринбург : АМБ, 2001.- 223 с.
4. Крылова, Н. Б. Очерки понимающей педагогики [Текст] / Н. Б. Крылова, Е. А. Александрова. – М. : Народное образование, 2003. – 450 с.
5. Александрова, Е. А. Элементы индивидуализации обучения [Текст] / Е. А. Александрова, М. В. Алёшина // Школьные технологии. – 2003. - № 2. – С. 23–28.
6. Белкин, А. С. Основы возрастной педагогики [Текст] / А. С. Белкин. – М.: Академия, 2000. – 192 с.

7. Славгородский, Е. И. Образовательные системы – обзор исторически сложившихся подходов [Текст] / Е. И. Славгородский // Директор школы. - 2004. - № 8. - С. 45.

8. Селевко, Г. К. Энциклопедия образовательных технологий. Серия «Энциклопедия образовательных технологий». В 2 т. Т. 1. [Текст] / Г. К. Селевко – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – 816 с.

9. Фонтанова, А. Технология, которая позволяет нам стать другими [Текст] / А. Фонтанова // Первое сентября. – 2001. - № 3. – С. 44-49.

10. Основные современные концепции творчества и одарённости [Текст] / под ред. Д. Б. Богоявленской. – М. : Молодая гвардия, 1997. – 402 с.

11. Пассов, Е. И. Методология методики: эмпирические методы исследования [Текст] / Е. И. Пассов. – Липецк : [б. и.], 2010. - 647 с.

12. Библер, В. С. От наукоучения – к логике культуры : два философских введения в двадцать первый век [Текст] / В. С. Библер. – М. : Политиздат, 1990. – 413 с.

13. Тарасов, Л. В. Авторское представление школы «Экология и диалектика» [Текст]: монография / Л. В. Тарасов. - М. : ВШМФ «Авангард», 1997. - 189 с.

14. Кабалецкий, Д. Б. Сила искусства [Текст] / Д. Б. Кабалецкий. – М.: Молодая гвардия, 1984. – 142 с.

15. Кирюшин, В. В. Музыкальные мифы [Текст] / В. В. Кирюшин. – М.: Тритон, 1993. – 174 с.

16. Неменский, Б. М. Мудрость красоты : о проблемах эстетического воспитания [Текст] / Б. М. Неменский. – М. : Просвещение, 1987. – 253 с.

17. Сухомлинський, В. О. Вибрані твори: в 5 т. Т. 3 : Серце віддаю людям. Народження громадянина. Листи до сина [Текст] / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1977 – 670 с.

References

1. Huzeev, V. V. (2006). Effektivnie obrazovatelnie tekhnolohyy: Yntehralnaia y TOHYS. Moscow: NYY shkolkikh tekhnolohyi, 208.
2. Khell, L. (2007). Teoryy lychnosty. SPb.: Pyter, 607.
3. Lobok, A. M. (2001). Veroiatnostniy myr : [opit fylos.-ped. khronyk obrazovat. eksperymenta]. Ekaterynburh : AMB , 223.
4. Krilova, N. B., Aleksandrova, E. A. (2003). Ocherky ponymaishchei pedahohyky. Moscow : Narodnoe obrazovanye, 450.
5. Aleksandrova, E. A. (2003). Elementy yndyvvydualyzatsyy obucheniya // Shkolnie tekhnolohy, 2, 23–28.
6. Belkyn, A. S. (2000). Osnovi vozrastnoi pedahohyky. Moscow: Akademyia, 192.
7. Slavhorodskiy, E. Y. (2004). Obrazovatelnie systemi obzor ystorychesky slozhyvshykhslia podkhodov. Dyrektor shkoli, 8, 45.
8. Selevko, H. K. (2006). Entsyklopedyia obrazovatelnykh tekhnolohyi: V 2 t. Seryia «Entsyklopedyia obrazovatelnykh tekhnolohyi». Moscow: NYY shkolkikh tekhnolohyi, 1, 816.
9. Fontanova, A. (2001). Tekhnolohyia, kotoraia pozvoliaet nam stat druhymy. Pervoe sentiabria, 3, 44-49.
10. Bohoiavlenskoi, D. B. (Ed.) (1997). Osnovnie sovremennie kontseptsyy tvorchestva y odaronnosti. Moscow: Molodayia hvardyia, 402.
11. Passov, E. Y. (2010). Metodolohyia metodyky: empyrycheskye metody yssledovaniya. Lypetsk : [b. y.], 647.
12. Bybler, V. S. (1990). Ot naukoucheniya – k lohyke kulturi : dva fylosofskykh vvedeniya v dvadtsat perviy vek. Moscow : Polytyzdat, 413.

13. Tarasov, L. V. (1997). Avtorskoe predstavlenye shkoli «Ekolohiya y dyalektyka» : [monohrafiya]. Moscow: VShMF «Avanhard», 189.

14. Kabalevskiy, D. B. (1984). Sylа yskusstva. Moscow: Molodaya hvardiya, 142.

15. Kyriushyn, V. V. (1993). Muzikalnie myfi Moscow: Tryton, 174.

16. Nemenskiy, B. M. (1987). Mudrost krasoti : o problemakh estetycheskoho vospytaniya. Moscow: Prosvetshchene, 253.

17. Sukhomlynskiy, V. O. (1977). Vybrani tvory : v 5 t. Kiyv: Rad. shkola. T. 3: Sertse viddaiu liudiam. Narodzhennia hromadianyna. Lysty do syna, 670.

Рекомендовано до публікації д-р пед. наук Цина А. Ю.

Дата надходження рукопису 17.02.2015

Цина Валентина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра загальної педагогіки та андрагогіки, Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка, вул. Остроградського, 2, м. Полтава, Україна, 36003
E-mail: ajut@yandex.ua

УДК 378.147:371.1:8

DOI: 10.15587/2313-8416.2015.39174

УДОСКОНАЛЕННЯ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБОМ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

© **І. А. Нагрибельна**

У статті проаналізовано проблему самостійної професійно-методичної підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах реформування вищої освіти в Україні. Акцентовано увагу на ролі самостійної роботи як важливого засобу фахового зростання студентів. Представлено модель теми для самоопрацювання з курсу «Методика навчання української мови»

Ключові слова: самостійна робота, лінгводидактика, методика навчання української мови, професійна мобільність, креативність

The issue of independent professional and methodological training of future primary school teachers in the context of higher education reforming in Ukraine is analyzed in the article. The attention is focused on the role of independent work as an important means of students' professional development. The model of the individual work topic in the course "Methods of Teaching Ukrainian Language" is given

Keywords: independent work, linguodidactics, methods of teaching Ukrainian language, professional mobility, creativity

1. Вступ

Особливості нинішнього етапу становлення української вищої освіти зумовлені інтеграцією в європейський освітній простір, що співвідноситься з вимогами, які розповсюджуються на вищі навчальні заклади, що приєдналися до Болонського процесу.

Спираючись на основні положення Болонської декларації, виокремлюється певна специфіка в системі організації навчання у вищій школі. Вона полягає в тому, що переміщується акцент з процесу викладання на процес навчання майбутніх фахівців; збільшується час для позааудиторної самостійної роботи за рахунок зменшення аудиторної. Перехід до кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вишах зумовлює суттєве посилення ролі самостійної діяльності студентів. Означена форма навчання спрямована на самостійне засвоєння матеріалу, набуття професійної компетентності, розвиток фахової мобільності й креативності випускників вишу.

2. Постановка проблеми

В умовах модернізації вищої освіти, оновленні її змісту та структури посилюються вимоги до фахо-

вої компетенції вчителів. Піднесення якості підготовки сучасних педагогічних кадрів потребує перегляду організації навчання студентів українських вишів. Значною мірою це стосується й методичної освіти майбутніх учителів початкової школи. Це пов'язане з розширенням гуманітарного складника навчання молодших школярів. Тому лінгводидактична підготовка вчителя стає більш пріоритетною в загальній системі професійної педагогічної освіти. Тому значна кількість навчального матеріалу переноситься на самостійне опрацювання студентами. Основною умовою успішної лінгводидактичної підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах обмеженої кількості аудиторних годин є підвищення мобільності в навчальному процесі, готовність до самостійної фахової освіти. Самостійна робота з означених курсів базується на комплексному підході до модульної побудови програми підготовки фахівців і максимальному системно-методичному забезпеченні навчального процесу.

Водночас у процесі адаптації кредитно-модульної системи навчання (ECTS) до національної виникають певні протиріччя. Ця неузгодженість стосується і курсу «Методика навчання української мо-